

Osaava DigiOpe -työryhmän kolmas tapaaminen

Aika: 29.1.2026 klo 13.00-16.00

Paikka: Eteläesplanadi 4 ja Teams

Läsnäolijat

Puheenjohtaja Teija Paavilainen	OKM
Varapuheenjohtaja Tero Huttunen	OKM
Jarno Bruun	Kuopion kaupunki
Janne Fagerlund	Jyväskylän yliopisto
Sampo Forsström	Itä-Suomen yliopisto
Liisa Ilomäki	Helsingin yliopisto
Carita Kiili	Tampereen yliopisto
Sini Kontkanen	Itä-Suomen yliopisto
Jari Laru	Oulun yliopisto
Linda Mannila	Helsingin yliopisto
Janne Nissinen (ei läsnä)	Tampereen yliopisto
Sanna Oinas	Helsingin yliopisto
Anne Onnela	Lapin yliopiston harjoittelukoulu
Hanna-Maria Partanen	Lahden kaupunki
Saara Salomaa	Kuvi
Kristian Smedlund	Opetushallitus

Tommi Tiittala	Helsingin kaupunki
Mikael Vaalgamaa	Kaarinan kaupunki
Teemu Valtonen	Itä-Suomen yliopisto
Paula Vorne	Oulun kaupunki
Juho Helminen	Opetushallitus
Leo Pekkala	Kuvi
Reetta Judén	OKM
Kaisa Kotomäki	OKM

Käsiteltävät asiat

1. Osaava DigiOpe -kehittämistyön etenemisen kuvaus, esittelijänä puheenjohtaja Teija Paavilainen
2. Kasvatus- ja opetushenkilöstön digitaalisen osaamisen kuvausten luonnosversion 3 osa-alueiden 1 ja 2 (liite 1-2) kommenttien läpikäynti ja jatkokehittäminen
3. Alustus: Medialukutaidon linkittyminen osaamiskuvauksiin, erityisasiantuntija Saara Salomaa, Kuvi
4. Osaamiskuvausten osa-alueiden 3 ja 4 (liite 3-4) ideointi pienryhmissä
5. Kehittämistyön seuraavat vaiheet

Muistiinpanot

1. Puheenjohtaja avasi tapaamisen klo 13 ja toivotti tervetulleeksi Kuvin (ent. KAVI) vaihtuneen jäsenen – Julia Alajärven tilalle työryhmään siirtyi erityisasiantuntija Saara Salomaa.
2. Puheenjohtaja esitteli Osaava DigiOpe -kehittämistehtävän opettajien osaamiskuvausten edistymistä luonnosversio 3 vaiheeseen. Työryhmän aiempien keskustelujen pohjalta mallia oli tiivistetty neljään osa-alueeseen (työnimet Digipedagoginen osaaminen, Teknologinen osaaminen, Oppilaiden ohjaus ja digitaalisen osaamisen kehittäminen, Ammatillinen ja yhteisöllinen kehittäminen ja vuorovaikutus).

3. Puheenjohtaja esitteli etukäteen kommentoitavana olleet osa-alueiden 1 ja 2 luonnokset (liitteet 1-2). Kehittämisessä oli edelleen otettu huomioon työryhmän aiemmat keskustelut, Lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen kuvaukset, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu) sekä The Digital Competence Framework 3.0 (DigComp). Osaamistasoja oli luonnosteltu perusosaamisen (aloittelija/kokeilija), hyvän osaamisen (integroija/käyttäjä) ja edistyneen (asiantuntija/kehittäjä) osaamisen tasoilla.
4. Ensimmäisessä työskentelyosiossa puheenjohtajan johdolla käytiin läpi Howspacen kommenteissa esille nousseita laajempia asiakokonaisuuksia yhdessä keskustellen.

Osaamistasoissa huomiota oli kiinnittänyt erityisesti alin perusosaamisen taso, joka koettiin paikoitellen liian matalaksi. Korostettiin, että sen täytyy olla linjassaan opetussuunnitelman kanssa. Samoin kiinnitettiin huomiota siihen, että joidenkin tasojen välillä ei ollut selvää eroa vielä nähtävissä. Keskustelua oli etukäteen herättänyt myös kysymys siitä, pitäisikö erityisesti yhteisöllisen osaamisen kehittämisen ja osaamisen jakamisen elementtejä näkyä erityisesti edistyneessä osaamisessa. Perusosaamisen tason nimeä ehdotettiin vaihdettavaksi. Pohdittiin myös mahdollisuutta arvottamisen vähentämiseksi vähentää osaamistasoja kahteen.

Toisena kysymyksenä keskusteltiin sopivasta *konkretian* tasosta osaamiskuvauksissa. Asioiden kirjoittamista kaikille ymmärrettävällä ”opekielellä” toivottiin. Samalla täytyy huomioida kuitenkin se, että kuvaukset kestävät aikaa eivätkä konkreettisuudessaan paisu liian laajaksi. Liian tarkalle tasolle ei siis voida mennä, kuitenkin asioita on syytä avata ja käyttää yksiselitteisiä käsitteitä.

Valittavista *käsitteistä* kannatusta saivat digitaalinen teknologia, tarpeen mukaan myös esimerkiksi digitaaliset työkalut. Käsite on syytä avata osaamiskuvausten oheen tuotettavaksi materiaalissa. Sama käsite kattaa myös tekoälyn eikä sitä ole syytä kuvauksissa liikaa korostaa. Pohdittiinkin, miten saadaan kuitenkin myös tekoälyyn liittyvät spesifit aiheet kuvauksissa esille, esimerkiksi tekoälylukutaito.

Lisäksi tuotiin esille, että osa-alueissa on päällekkäisyyttä, joka tulee jatkossa huomioida. Ehdotettiin myös teoreettisen, motivationaalisen ja emotionaalisen ulottuvuuden ymmärtämistä yhdeksi osa-alueeksi. Etäopetus ja yhdessä oppiminen huomioitava tulevaa ajatellen. Laajuuteen ja visuaaliseen ilmeeseen sovittiin

palattavan myöhemmissä vaiheissa prosessia, kun nähdään myös osa-alueiden 3 ja 4 laajuutta.

5. Kuvin erityisasiantuntija Saara Salomaa alusti aiheesta Medialukutaidon linkittyminen osaamiskuvauksiin. Esityksen jälkeisessä keskustelussa pohdittiin digitaalisen osaamisen ja medialukutaidon suhdetta. Näkemys on erilainen eri tulokulmista tarkasteltuna. Suomessa perusopetuksessa on oppilaiden digitaalisen osaamisen kuvauksien yhteydessä päädytty sisällyttämään medialukutaito, tv-taidot ja ohjelmointi digitaalinen osaaminen -käsitteen alle ja tätä linjaa on myös osaamiskuvausten syytä jatkaa. Tuotiin esille, että näitä osa-alueita on hyvä sanoittaa osaamiskuvauksissa, että lasten ja nuorten ja henkilöstön kuvaukset linkittyvät kokonaisuudeksi.
6. Toisessa työskentelyosiossa ideoitiin ja kommentoitiin pienryhmissä osa-alueiden 3 ja 4 (liite 3-4) sisältöjä ja kuvaustekstien luonnoksia. Ryhmät kirjasivat kommentit Howspaceen.

Kolmannen, lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen edistämiseen keskittyvän osa-alueen kommenteissa esille nousi osa-alueeseen sisältyvien digisisältöjen runsaus ja raja-
aus. Sieltä puuttuu kuitenkin edelleen esimerkiksi ohjelmoinnillinen ajattelu, algoritminen ajattelu ja datatoimijuus. Toisena vaihtoehtona esitettiin laajempien opettajan taitojen, kuten digityöskentelyn ohjaamisen, esille tuomista omina alakohtinaan. Osallisuuden korostamista toivottiin lisää sekä oppilaiden vertaistukea.

Neljännän osa-alueen, opettajan ammatillinen ja yhteisöllinen kehittyminen ja vuorovaikutus, kommenteissa pohdiskeltiin osa-alueen irrallisuutta suhteessa edeltäviin. Tämä osa-alue koettiin metatason osaamisena, joka tarvitaan, että edeltävät voivat toteutua. Pohdinnoissa nousi esille, tarvitaanko tätä erillään vai voivatko nämä asiat tulla esille aiemmissa. Tällöin ne korostuisivat edistyneessä osaamisessa.

7. Lopuksi yhteisessä keskustelussa todettiin kootusti tärkeimpiä nostoja osa-alueisiin 3 ja 4. Työryhmän työskentely jatkuu edelleen kehitettyjen versioiden kommentoinnilla Howspacea. Seuraava tapaaminen on huhtikuussa ja tällöin keskustellaan koko kokonaisuudesta.

Puheenjohtaja tiedotti, että Osaava DigiOpe-kokonaisuuteen liittyen on lisäksi valmisteilla digitaalisten täydennyskoulutusten sarja.

8. Puheenjohtaja päätti tapaamisen klo 16.05.

1 Digipedagoginen osaaminen / Pedagoginen digiosaaminen / Digitaalinen pedagogiikka			
Opettaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida oppimisprosesseja, joissa digitaalisuus tukee oppimisen tavoitteita pedagogisesti mielekkäällä tavalla. Hän hyödyntää ammatillista pedagogista osaamistaan digitaalisten materiaalien ja menetelmien kehittämisessä sekä integroi digitaaliset työkalut opetukseen kriittisesti ja innovatiivisesti. Suunnittelussa hän huomioi opetussuunnitelman oppimiskäsityksen, vaihtelevat pedagogiset lähestymistavat sekä oppiaineen, oppilaiden ikäryhmän ja tuen tarpeet. Opettaja käyttää digitaalisuutta oppilaiden aktiivisen toimijuuden, tutkivan ja luovan työskentelyn sekä ongelmanratkaisun tukena ja arvioi kriittisesti, milloin teknologia edistää oppimista.			
Osa-alue	Perusosaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
A) Digitaalisuuden hyödyntäminen	Opettaja tunnistaa digitaalisuuden mahdollisuuksia oppimisprosessin eri vaiheissa ja hyödyntää niitä opetussuunnitelman mukaisesti.	Opettaja hyödyntää digitaalisuutta opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa tarkoituksenmukaisesti ja tavoitteellisesti.	Opettaja toteuttaa opetusta luovasti ja innovatiivisesti, hyödyntäen digitaalisuutta monipuolisesti osana arkea.
B) Pedagoginen monipuolisuus	Lisää opetukseensa digitaalisia työkaluja tuomaan vaihtelua oppitunneille.	Hyödyntää digitaalisuuden mahdollisuuksia pedagogisesti monipuolisesti sekä opettajajohtoiseen että oppilaslähtöiseen oppimiseen sekä tukemaan yhteisöllistä oppimista.	Hyödyntää digitaalisuuden mahdollistamia laajempia muutoksia pedagogiikkaan, arvioiden ja kehittäen toimintaa kriittisesti ja innovatiivisesti.
C) Oppijälähtöisyys	Ymmärtää oppilaiden aktiivisen digitaalisissa ympäristöissä työskentelyn tärkeyden ja ottaa sen huomioon opetuksessaan.	Toteuttaa digitaalisuutta hyödyntäviä oppimisprosesseja, joissa oppilaiden toimijuus ja osallisuus mahdollistuvat.	Suunnittelee ja toteuttaa oppimisprosesseja, joissa keskiössä on oppilaiden aktiivinen, vastuullinen ja luova toiminta digitaalisuutta hyödyntäen.
D) Ajattelu, luovuus ja ongelmanratkaisu	Tunnistaa digitaalisuuden mahdollisuudet ajattelun, luovuuden ja ongelmanratkaisun tukemiseen.	Toteuttaa luovia ja ongelmanratkaisua sisältäviä oppimisprosesseja. Ymmärtää ihmiskeskeisen teknologian käytön merkityksen oppimiselle.	Hyödyntää digitaalisuutta ihmisen osaamista ja ajattelua edistävällä, luovalla ja innostavalla tavalla.
E) Yksilölliset oppimistarpeet	Ymmärtää eriyttämisen ja yksilöllisen tuen tärkeyden ja käyttää joitakin digitaalisia ratkaisuja oppimisen tukemiseksi.	Hyödyntää digitaalisia ratkaisuja eriyttämiseen ja oppimisen tukeen, varmistaa oppimisympäristöjen ja materiaalien saavutettavuuden.	Suunnittelee ja toteuttaa / kehittää innovatiivisia digitaalisia ratkaisuja yksilöllisen oppimisen tueksi.
F) Digitaalinen arviointi ja palaute	Tunnistaa digitaalisten arviointityökalujen hyödyt ja käyttää yksinkertaisia tarjolla olevia ratkaisuja työssään.	Hyödyntää digitaalisia arviointimenetelmiä monipuolisesti ja antaa palautetta oppilaille joustavasti eri digikanavissa. Tunnistaa oppimisanalytiikan mahdollisuudet.	Suunnittelee ja toteuttaa arviointia digitaalisesti pedagogisesti perustellusti. Osaa tulkita oppimisanalytiikan dataa ja käyttää sitä arvioinnin ja palautteen tukena.

2 Digitaalisen teknologian ymmärrys ja osaaminen / Teknologinen osaaminen

Opettaja ymmärtää digitaalisen kehityksen vaikutukset yhteiskuntaan, lasten ja nuorten elämään sekä opetukseen, oppimiseen ja arviointiin. Opettajalla on riittävä tekninen ymmärrys tieto- ja viestintäteknologian sekä tekoälyn toimintaperiaatteista. Hän hyödyntää työnantajan tarjoamia digitaalisia välineitä ja ympäristöjä sekä kehittää omaa teknologista osaamistaan. Ongelmatilanteissa opettaja pystyy toimimaan myös itsenäisesti. Opettaja osaa valita, tuottaa ja jakaa digitaalisia materiaaleja kriittisesti, huomioiden tietoturvan, tietosuojan ja tekijänoikeudet.

Osa-alue	Perusosaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
A) Digitaalisen kehityksen vaikutusten ymmärrys	Tunnistaa digitaalisen kehityksen vaikutuksia yhteiskuntaan ja lasten arkeen ja ottaa tämän huomioon opetuksessa.	Hyödyntää ymmärrystään digitalisoituvasta yhteiskunnasta opetuksen suunnittelussa ja valitsee digitaalisia ratkaisuja pedagogisesti perustellusti.	Arvioi kriittisesti digitaalisen kehityksen vaikutuksia. Soveltaa ymmärrystään innovatiivisesti opetuksen kehittämiseen ja oppilaiden aktiivisen toimijuuden tukemiseen.
B) Teknologian ja tekoälyn ymmärrys	Tunnistaa tieto- ja viestintäteknologian ja tekoälyn peruskäsitteet sekä osaa kuvata niiden toimintaa yleisellä tasolla.	Hyödyntää osaamistaan TVT:n ja tekoälyn toimintaperiaatteista opetuksen suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. Osaa arvioida, milloin tekoälyratkaisut ja digitaaliset työkalut tukevat pedagogisia tavoitteita.	Ymmärtää syvällisesti TVT:n ja tekoälyn toimintaperiaatteet ja soveltaa tätä ymmärrystä kriittisesti ja innovatiivisesti opetuksen kehittämisessä.
C) Digitaalisen teknologian käyttötaidot	Omaa perusymmärryksen koulutuksenjärjestäjän tarjoamista digitaalisista teknologioista ja niiden soveltamisesta.	Osaa integroida erilaisia digitaalisia työkaluja työhönsä pedagogisesti mielekkäällä ja vastuullisella tavalla.	Kehittää ja innovoi digitaalisen teknologian mahdollisuuksia opetukseen ja oppimiseen. Jakaa osaamistaan ja tukee muita.
D) Digitaalisten materiaalien hallinta	Tunnistaa opetukseen soveltuvia digitaalisia materiaaleja ja ymmärtää niiden opetuskäyttöön soveltuvat tekijänoikeudet. Ymmärtää tietoturvan ja tietosuojan perusperiaatteet.	Valitsee, tuottaa ja jakaa monipuolisesti digitaalisia materiaaleja, huomioiden tietoturvan, tietosuojan ja tekijänoikeudet.	Käyttää ja tuottaa digitaalisia materiaaleja monipuolisesti rikastamaan opetusta. Arvioi materiaalien laatua, luotettavuutta ja eettisiä näkökulmia. Huolehtii tietoturvasta ja tietosuojasta. Osaa soveltaa tekijänoikeuskäytäntöjä.
E) Tekninen ongelmanratkaisu	Ratkaisee teknisiä haasteita ohjeiden avulla ja hakee apua tarvittaessa.	Pystyy ottamaan itsenäistä vastuuta yksinkertaisten teknisten ongelmien ratkaisemisesta.	Auttaa muita havaitsemaan ja ratkaisemaan teknisiä ongelmatilanteita.
F) Kestävä kehitys ja eettisyys	Tunnistaa kestävän kehityksen merkityksen digiteknologian käytössä ja noudattaa työnantajan ohjeita.	Huomioi kestävän kehityksen periaatteet digitaalisten välineiden valinnassa ja käytössä. Osaa perustella valintojaan ja vähentää turhaa kulutusta.	Kehittää ja edistää kestävän kehityksen käytäntöjä digitaalista teknologiaa käytettäessä.

Oppilaiden ohjaus ja digitaalisen osaamisen kehittäminen

tiedot, taidot, asenteet, turvallisuus, etiikka

Digi välineenä ja sisältönä

korostuu oppilaiden osaamiskuvaukset ja erityisesti medialukutaito ja hyvinvointi, kasvatusvastuu

Opettaja ohjaa oppilaita hyödyntämään digitaalisia laitteita ja sisältöjä turvallisesti, vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti oppimisen tukena ja vapaa-ajalla/omassa elämässään. Hän vahvistaa opetussuunnitelman mukaisesti oppilaiden teknologiataitoja, kriittistä medialukutaitoa ja tekoälylukutaitoa, ohjaa tiedonhakuun, -rakentamiseen ja -tuottamiseen digitaalisissa ympäristöissä, myös yhteisöllisen tiedonrakentamisen huomioiden. Opettaja edistää oppilaiden kriittistä ymmärrystä digitaalisten laitteiden ja sisältöjen vaikutuksista yksilöön ja yhteiskuntaan, hyvinvointia ja kykyä säädellä omaa teknologian käyttöä. Hän ohjaa oppilaita kohti aktiivista digitaalista kansalaisuutta, osallistumaan ja vaikuttamaan digitaalisessa yhteiskunnassa sekä tukee oppilaiden halua tutkia teknologian mahdollisuuksia ja arvioida omaa osaamistaan.

Osa-alue	Perusosaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen

Ammatillinen ja yhteisöllinen kehittyminen sekä vuorovaikutus

tiedot, taidot, asenteet, turvallisuus, etiikka

Korostuu oman osaamisen kehittäminen ja yhteisöllinen kehittäminen

Opettaja arvioi/reflektoi omaa digitaalista osaamistaan realistisesti ja ymmärtää taitojen kehittämisen tärkeyden. Hän kehittää digitaalista ja pedagogista osaamistaan säännöllisesti ja joustavasti, hyödyntäen digitaalisia mahdollisuuksia, kollegoita, koulutuksia, verkostoja ja yhteisöjä. Hän käyttää digitaalisia ympäristöjä vastuullisesti ja vaikuttavasti hallinnollisiin tehtäviin sekä vuorovaikutukseen oppilaiden, huoltajien, kollegoiden ja yhteistyötahojen kanssa. Opettaja seuraa teknologian ja tutkimuksen kehitystä ja osallistuu aktiivisesti koulun ja opetuksen kehittämisprosesseihin. Opettaja jakaa omaa osaamistaan työyhteisössä.

Osa-alue	Perusosaaminen	Hyvä osaaminen	Edistynyt osaaminen
Teknologisen osaamisen kehittäminen	Tunnistaa oman teknologisen osaamisen kehittämisen hyödyt. Tunnistaa että digitaalinen osaaminen on muutakin kuin teknistä osaamista ja vaatii jatkuvaa oman osaamisen kehittämistä.	Kehittää omaa teknologista osaamistaan. Seuraa ammatillisissa verkostoissa tapahtuvaa kehitystyötä.	Kehittää aktiivisesti osaamistaan, tukee muiden oppimista.